

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет дизайну і мистецтва
Кафедра кіно і телебачення**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фотографія та кіно,-фото матеріали**

**Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти**

02 «Культура і мистецтво»
021 «Аудіовізуальне мистецтво і виробництво»
Аудіовізуальне мистецтво і виробництво
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
старший викладач кафедри кіно і телебачення Цвигуненко Ігор Євгенович	067-266-92-46	hobbynavigator@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Фотографія та кіно,-фото матеріали – є однією з найважливіших прикладних і професійних дисциплін, необхідних фахівцям кіно і телевиробництва.

Це дисципліна, що виконує важливе завдання підготовки сучасних фахівців-професіоналів, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками творчої діяльності.

Метою фотографії та кіно,-фото матеріалів як навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів із теоретичними засадами аудіовізуального виробництва, оволодіння основами технічних, технологічних і художніх особливостей кіно та теле процесу; освоєння сучасних технологій та методів кіно та теле виробництва, на базі традиційних; отримання навичок самостійної роботи - в студії, на пленері, в процесі художньої зйомки, так і в прикладних професійних цілях; отримання навиків орієнтування у виборі техніки і програмного забезпечення; правильне використання виразних особливостей композиції та художніх засобів; розвиток творчості здобувачів.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна є початковим етапом у освоєнні наступних дисциплін: «Операторська справа та основа монтажу», «Освітлення, колористика та композиція фільму», «Сценографія та мізансценування», «Кіно-телережисури», «Основи драматургії», і спрямований на поглиблення знань з теорії та практики телевізійного виробництва, що стане основою професійної підготовки майбутніх фахівців аудіовізуального мистецтва і виробництва.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фотографія та кіно,-фото матеріали» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в аудіовізуальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій аудіовізуального мистецтва характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність генерувати нові технологічні ідеї кінотелевиробництва.
- ЗК8. Здатність працювати у різноманітних творчих колективах.
- ЗК9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК10. Здатність бути критичним та самокритичним.
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13. Навички виконання завдання згідно класифікатора професій аудіовізуальної сфери.
- ЗК14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК15. Здатність до абстрактного мислення та аналізу.
- ЗК16. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК1. Високий рівень виконавської майстерності.
- ФК2. Здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності.
- ФК3. Здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору.
- ФК4. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.
- ФК5. Усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між теорією та практикою аудіовізуального мистецтва та виробництва.
- ФК6. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.
- ФК7. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.
- ФК8. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.
- ФК17. Здатність до складання і реалізації планів складно постановочних фільмів.

Навчальна дисципліна Фотографія та кіно,-фото матеріали забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

- ПРН3. Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.
- ПРН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.
- ПРН6. Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.
- ПРН7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.
- ПРН9. Планувати і організовувати роботу колективу для виконання професійних завдань.

ПРН11. Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.

ПРН19. Сприймати новітні концепції в сфері аудіовізуального мистецтва та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями в своїй виконавській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.

2. володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

Уміння:

3. Реалізовувати нові ідеї в аудіовізуальній творчості на сучасному етапі.

4. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.

5. Інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

Навички:

6. Упорядкування набутих знань та навичок роботи з освітлювальною та знімальною технікою та обладнанням. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

7. Забезпечення підготовчого, виробничого та пост-виробничого етапів створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
8,5	255	56	56	143	1	1 / 2	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1: Вступ до фотографії.	18	4	4	10
Тема 2: Пристрій аналогового фотоапарату.	18	4	4	10
Тема 3: Кіно-фото матеріали.	18	4	4	10
Тема 4: Фотоплівка. Частина 1.	18	4	4	10
Тема 5: Фотоплівка. Частина 2.	18	4	4	10
Тема 6: Фотоплівка. Частина 3.	18	4	4	10

Тема 7: Діафрагма, витримка і чутливість (ISO).	18	4	4	10
Тема 8: Визначення експозиції.	18	4	4	10
Тема 9: Брекетинг експозиції.	18	4	4	10
Тема 10: Фокусування.	18	4	4	10
Тема 11: Фотоспалахи.	18	4	4	10
Тема 12: Пристрій цифрового фотоапарата.	19	4	4	11
Тема 13: Фотозйомка в режимах «М», «S», «A», «P».	19	4	4	11
Тема 14: Сюжетні програми фотоапарата.	19	4	4	11
Усього годин	255	56	56	143
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Використовуються: цифрова та аналогова фотокамери, допоміжне операторське обладнання, сучасне освітлювальне обладнання, мультимедійний проектор, ноутбук. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семестр 2. Робота з аналоговим і цифровим фото обладнанням. Тема 1: Вступ до фотографії. 1. Поняття фотографії. 2. Види фотографії. 3. Жанри фотографії. 4. Історія фотографії. 5. Розвиток фотографії.	4
2	Тема 2: Пристрій аналогового фотоапарату. 1. Влаштування аналогового фотоапарату. 2. Об'єктив. 3. Діафрагма. 4. Фотографічний затвор. 5. Фотоекспозиметр. 6. Видошукач. 7. Транспортування плівки.	4

3	Тема 3: Кіно-фото матеріали. 1. Чорно-білі фотоматеріали. 2. Чорно-біла кіноплівка. 3. Кольорові фотоматеріали. 4. Кольорова кіноплівка. Карти пам'яті.	4
4	Тема 4: Фотоплівка. Частина 1. 1. Типи фотоплівок. 2. Аматорські фотоплівки. 3. Професійні фотоплівки. 4. Плівки універсального застосування. 5. Плівки для портретної фотографії. 6. Плівки для фотожурналістів. 7. Плівки для комерційної/промислової фотографії та спецефектів.	4
5	Тема 5: Фотоплівка. Частина 2. 1. Монохромні плівки. 2. Маскування. 3. Know-How. 4. Основні характеристики та параметри плівки.	4
6	Тема 6: Фотоплівка. Частина 3. 1. Фотоплівка Agfa. 2. Фотоплівка Fujifilm Fujicolor. 3. Фотоплівка Kodak. 4. Фотоплівка Konica.	4
7	Тема 7: Діафрагма, витримка і чутливість (ISO). 1. Що таке діафрагма. І на що вона впливає. 2. Розуміння і промальовування заднього плану, поняття «бокз». 3. ГРИП. 4. Що таке витримка. 5. «Змазування» і «заморожування» об'єкту зйомки. 6. Поняття чутливості (ISO).	4
8	Тема 8: Визначення експозиції. 1. Що таке експозиція. 2. Поняття ступені експозиції. 3. Стандартні ряди експозиційних значень. 4. Співвідношення витримки і діафрагми. 5. Поняття Експо пари.	4

9	Тема 9: Брекетинг експозиції. 1. Поправка експозиції. 2. Брекетинг експозиції. 3. Блокування автоматичної експозиції.	4
10	Тема 10: Фокусування. 1. Системи автоматичного фокусування. 2. Активні системи автофокусування. 3. Пасивні системи автофокусування.	4
11	Тема 11: Фотоспалахи. 1. Спалах. 2. Провідне число. 3. Ефект червоних очей.	4
12	Тема 12: Пристрій цифрового фотоапарата. 1. Теорія обробки світла.	4
13	Тема 13: Фотозйомка в режимах «М», «S», «A», «P». 1. Програмний автоматичний режим фотозйомки «P». 2. Режим пріоритету діафрагми «A» або «Av». 3. Режим пріоритету витримки «S» або «Tv». 4. Повністю ручний режим фотозйомки «M».	4
14	Тема 14: Сюжетні програми фотоапарата. 1. Зйомка в режимі «Портрет». 2. Зйомка в режимі «Пейзаж». 3. Зйомка в режимі «Спорт». 4. Зйомка в режимі «Нічна зйомка». 5. Зйомка в режимі «Макрозйомка».	4
	Всього	56

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Сценографія та мізансценування» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді фотографій, відео та рефератів.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Вступ до фотографії. Поняття фотографії. <u>Реферат</u> 1. Види фотографії. 2. Жанри фотографії. 3. Історія фотографії. 4. Розвиток фотографії.	4
2	Тема 2: Пристрій аналогового фотоапарату. Влаштування аналогового фотоапарату. <u>Реферат</u> 1. Об'єктив. 2. Діафрагма. 3. Фотографічний затвор. 4. Фотоекспозиметр. 5. Видошукач. 6. Транспортування плівки.	4
3	Тема 3: Кіно-фото матеріали. Чорно-білі фотоматеріали. <u>Реферат</u> 1. Чорно-біла кіноплівка. 2. Кольорові фотоматеріали. 3. Кольорова кіноплівка. Карти пам'яті.	4
4	Тема 4: Фотоплівка. Частина 1. Типи фотоплівок. <u>Реферат</u> 1. Аматорські фотоплівки. 2. Професійні фотоплівки. 3. Плівки універсального застосування. 4. Плівки для портретної фотографії. 5. Плівки для фотожурналістів. 6. Плівки для комерційної/промислової фотографії та спецефектів.	4

5	Тема 5: Фотоплівка. Частина 2. Монохромні плівки. <u>Реферат</u> 1. Маскування. 2. Know-How. 3. Основні характеристики та параметри плівки.	4
6	Тема 6: Фотоплівка. Частина 3. Фотоплівка Agfa. <u>Реферат</u> 1. Фотоплівка Fujifilm Fujicolor. 2. Фотоплівка Kodak. 3. Фотоплівка Konica.	4
7	Тема 7: Діафрагма, витримка і чутливість (ISO). Що таке діафрагма. І на що вона впливає. <u>Реферат</u> 1. Розуміння і промальовування заднього плану, поняття «бокэ». 2. ГРИП. 3. Що таке витримка. 4. «Змазування» і «заморожування» об'єкту зйомки. 5. Поняття чутливості (ISO).	4
8	Тема 8: Визначення експозиції. Що таке експозиція. <u>Реферат</u> 1. Поняття ступені експозиції. 2. Стандартні ряди експозиційних значень. 3. Співвідношення витримки і діафрагми. 4. Поняття Експо пари.	4
9	Тема 9: Брекетинг експозиції. Поправка експозиції. <u>Реферат</u> 1. Брекетинг експозиції. 2. Блокування автоматичної експозиції.	4
10	Тема 10: Фокусування. Системи автоматичного фокусування. <u>Реферат</u> 1. Активні системи автофокусування. 2. Пасивні системи автофокусування.	4

11	Тема 11: Фотоспалахи. Спалах. Реферат 1. Провідне число. 2. Ефект червоних очей.	4
12	Тема 12: Пристрій цифрового фотоапарата. Теорія обробки світла. Реферат 1. Матриця.	4
13	Тема 13: Фотозйомка в режимах «М», «S», «A», «P». Програмний автоматичний режим фотозйомки «P». Реферат 1. Режим пріоритету діафрагми «A» або «Av». 2. Режим пріоритету витримки «S» або «Tv». 3. Повністю ручний режим фотозйомки «M».	4
14	Тема 14: Сюжетні програми фотоапарата. Зйомка в режимі «Портрет». Реферат 1. Зйомка в режимі «Пейзаж». 2. Зйомка в режимі «Спорт». 3. Зйомка в режимі «Нічна зйомка». 4. Зйомка в режимі «Макрозйомка».	4
	Всього	56

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювання.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
--	---

Питання до екзамену

1. Поняття фотографії.
2. Види фотографії.
3. Жанри фотографії.
5. Розвиток фотографії.
6. Влаштування аналогового фотоапарату.
7. Об'єктив.
8. Діафрагма.
9. Фотографічний затвор.
10. Фотоекспозиметр.
11. Видошукач.
12. Чорно-біла кіноплівка.
13. Кольорова кіноплівка.
14. Карти пам'яті.
15. Типи фотоплівок.
16. Основні характеристики та параметри плівки.
17. Що таке діафрагма. І на що вона впливає.
18. Розуміння і промальовування заднього плану, поняття «бокэ».
19. ГРИП.
20. Що таке витримка.
21. «Змазування» і «заморожування» об'єкту зйомки.
22. Поняття чутливості (ISO).
23. Поняття ступені експозиції.
24. Стандартні ряди експозиційних значень.
25. Співвідношення витримки і діафрагми.
26. Спалах.
27. Ефект червоних очей.
28. Програмний автоматичний режим фотозйомки «Р».
29. Режим пріоритету діафрагми «А» або «Av».
30. Режим пріоритету витримки «S» або «Tv».
31. Повністю ручний режим фотозйомки «М».
32. Зйомка в режимі «Портрет».
33. Зйомка в режимі «Пейзаж».
34. Зйомка в режимі «Спорт».
35. Зйомка в режимі «Нічна зйомка».
36. Зйомка в режимі «Макрозйомка».

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАЇЗ ДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Джефрі Бетчен Вогонь бажання. Зародження фотографії. Київ: Родовід, 2019. 248 с.
2. Зонтаг С. Про фотографію / С. Зонтаг ; [пер. з англ. П. Тарашук]. К. : Основи, 2002. 189 с.
3. Колесников В.П. Незвичайна фотографія. К.: Наук. Думка, 1980.
4. Коршак Н.М., Коршак Є.В.. Вчись фотографувати. К.: Радянська школа, 1986.

5. МIRONENKO В. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х / В. О. МIRONENKO // Сучасне мистецтво, 2009, випуск шостий. С. 381- 386.
6. Михалькович В.И. Поэтика фотографии.- М.: Искусство, 1990. 200 с.
7. Москвич О.Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281- 285.
8. Москвич О.Д. Методологічні основи дослідження фотографії як культурного феномену/ О.Д. Москвич // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. № 13 (387). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. С. 65-70.
9. Москвич О. Д. Діалектика об'єктивного та суб'єктивного у фототворчості: культурологічний аспект / О. Д. Москвич // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. 2012. № 15 С. 167–172.
10. Пилип'юк В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навч. посібн. / Василь Пилип'юк. – Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : Світ, 2007. 176 с.
11. Стародуб Д.О. Азбука фотографии. К.: Техніка, 1987.
12. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці : між мистецтвом і публіцистикою / Ярослав Табінський // Теле- та радіожурналістика. 2013. Випуск 12. С. 244–251.
13. Фриче Курт. Как избежать ошибок в фотографии. К.: Высшая школа, 1980.
14. Шахрова М. Общий курс фотографии. К.: Вища школа, 1988. 344 с.
15. Шахрова М., Грезина Н.Г. Фотография. К.: Вища школа, 1993. 283 с.

Допоміжна

1. Фотожурнали: «Фото і відео», «Фотомагазин», «Світло і тінь». Фототехніка.
2. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів / Г. П. Чміль/ Харків : Крук, 2003. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. Державне агенство України з питань кіно. URL: <https://usfa.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2022).
2. Офіційний сайт Одеської обласної організації НСФХУ: <https://www.facebook.com/NSPAU> (дата звернення: 02.09.2022).
3. Офіційний сайт Одеського відділення Національної Спілки кінематографістів України: <http://nsku.od.ua/novosti/712-kira-muratova-kinokonkurs-2019.html> (дата звернення: 02.09.2022).
4. Офіційний сайт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. URL: <https://www.nrada.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2022).
5. Офіційний сайт UA: Культура. URL: <https://culture.suspilne.me> (дата звернення: 02.09.2022).
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2022).
7. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua> (дата звернення: 02.09.2022).